

METİNER SEZER EKOPOLİTİK

metiner.sezer@tg.com.tr

Büyüme Ar-Ge ile sağlanır

Türkiye son senelerde inşaat sektörüyle büyüdü ama o bitti. Şimdi katma değeri ve yüksek teknolojileri teşvik eden politikalar lazım.

Sermaye yapılan güçlü olan belli holdingler insan kaynaklarını güçlendirdi, kurum kimliklerini kazandı ve belli bir büyüme sürecine girdiler. Tekstil ve konfeksiyon gibi az kârlı sektörlerden çıkıp enerji, banka, sigorta, bilişim, gıda, tarım, hayvancılık, restoran ve market zinciri gibi daha kârlı sektörlerle geçtiler.

KOBİ'ler için aynı şeyi söyleyemeyiz. Orada ciddi bir sıkıntı var. Kendilerini yenilemekte zorlanıyorlar. Her ne kadar ISO'nun "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması, toplam üretimde satışlar yüzde 12.9 artış gösteriyorsa da bu geçici bir durumdur. Keza kârlılık

oran! Orada da aynı durum söz konusu. Evet, **İkinci 500 Büyük Kuruluş**'un amortisman ve vergi öncesi kârı 2013 yılında yüzde 9.4 iken 2014 yılında yüzde 10.4'e yükseldi ama bu sürdürülebilir bir performans mı? Bu soruya "Evet" demenin imkânı yok!

KOBİ'lerin yüksek katma değer ve ileri teknoloji temelinde ciddi bir dönüşüm geçirmesi gerekiyor. **Ar-Ge** harcamaları 2013 yılına göre hafif bir artış göstermişse de halen yüzde 0.31 gibi düşük seviyelerde seyrediyor. Bu oranın yüzde 2'lere çıkarılması lazım.

Türkiye ekonomisi son 5 seneyi inşaat sektöründeki gelişme ile büyüdü. Hiç alakası olmayan firmalar dahi kârlı olduğu için inşaat sektörüne girdi ve aslı faaliyet alanlarındaki küçülme bu sayede telafi etti ama nereye kadar?

Yeni hükümetin ciddi tedbirler alması ve bilhassa **KOBİ**'lerin **Ar-Ge** yatırımlarını yapmasını teşvik etmesi gerekiyor.

İran'daki gelişmeler

İran ambargolardan kurtuluyor. Bu da diletiği kadar petrol ihraç edeceği anlamına geliyor. Ki **İran, Suudi Arabistan**'dan sonra dünyanın en büyük petrol rezervine sahip! **Türkiye** ile rafineri konusunda iş birliği yapması söz konusu. Ayrıca son yıllarda **Türkiye**'ye gelen **İrani turist** sayısında artış getirecektir mutlaka.

İran'ın dış ülkelere açılması için **Türk havayolu şirketleri**ni kullanması da söz konusu. **Türk müteahhitlerinin** İran'da iş yapması ve **Türk işletmelerinin İrani partnerlerle** ortak yatırım yapması da var ayrıca. Dolayısıyla **İran politikalarında** diplomasi ve ticari ilişkilere özel bir yer verilmesi zaruret haline geldi.

Komşu ülkelerin durumu

Türkiye ekonomisi ihracata dayalı sanayileşme üzerine inşa edilmiş ve büyümesi her ne kadar Avrupa pazarına gerçekleşirecek ihracata bağlı ise de bu, komşu ülkeleri ihmal etme anlamına gelmiyor. **İrak, Suriye, Mısır, Rusya, Türk Cumhuriyetleri, Kuzey Afrika** pazarları **Türk malları** için önemli bir pazar! **Türkiye**'de üretilen mal ve

makinelerin komşu ülkelerde satılması daha kolay. Bu ülkelerle ticaretin ve ortak yatırımın eski canlılığına kavuşturulması için **Türkiye**'nin dış politikalarını gözden geçirmesi gerekiyor. Ülke yönetimleriyle problem yarsarken, ticaret yapmanın imkânı olmadığı açık ve net bir şekilde görüldü. Problemlerin ortadan kaldırılması lazım!

Hukuk Devleti

Türkiye seçim yorgunu! Bir sene içinde üç seçim gerçekleştiren ülkenin bir dördüncüsüne tahammülü yok. **Türkiye düşman yorgunu!** Üst üste yaşanan seçimler herkesi birbirine düşman yaptı. Toplumun bu yükü taşıma gücü kalmadı. Artık durulma vakti. Vatandaş tek partiye iktidar fırsatı vermemekle zaten bu isteğini alenen ortaya koydu. "Uzlaşın" dedi.

AK Parti'nin **CHP** ya da **MHP** ile uzlaşması ve koalisyon hükümetini kurması lazım.

Başansız olursa, seçmen bu kusurunu affetmez ve yeniden sandığı gidecek olursa en başta **AK Parti**'yi cezalandırır!

Koalisyon Hükümeti'nin mutlaka kurulması ve başta Anayasa değişikliği olmak üzere tüm taşları yerli yerine oturtulması kaçınılmaz bir zaruret haline geldi. **Türkiye** şayet **Hukuk Devleti** kimliğine kavuşturulursa bu ülkeye yabancı sermaye akışı hızlandırdığı gibi yerli yatırımcıya da şevk gelir.

Korkulardan arınmış toplum

Türkiye'nin korkulardan kurtulması lazım. Bir kesimin "**CHP iktidar olursa benim din ve vicdan özgürlüğüm kısıtlanır**" ya da diğer kesimin "**AK Parti iktidara gelirse be-**

nim özelim sınırlanır" korkusundan kurtulması lazım. Bu da hukukla olur. İnsanların bir partinin merhametine terk edilmeyle adalet sağlanmaz. Adalet, hukuk ile sağlanır.

Sanayide teknoloji

KRİZİ

Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi kuruluşunun ürettiği katma değer içinde yüksek teknolojinin payı sadece yüzde 3 düzeyinde. Ar-Ge harcamalarının satışlar içindeki payı ise yüzde 1'i bile bulmuyor

Istanbul Sanayi Odası (İSO), geçtiğimiz günlerde 2014 yılı verileri üzerinden ve iki rapor halinde Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi şirketini açıkladı. Bu rapor, son dönemde daha çok tartışılır hale gelen sanayi yapısı hakkında da önemli veriler ortaya koyuyor.

500 milyar dolar hedefi

Özellikle teknolojik yapıyla ilgili sonuçlar dikkat çekici. Çünkü Cumhuriyet'in 100'üncü yılı 2023 için belirlenen 500 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşmanın yolu yüksek teknolojiden geçiyor. Ancak hem İSO'nun 1000 şirketle ilgili saptamaları hem diğer bazı temel veriler, bu konuda büyük sıkıntı olduğunu ortaya koyuyor.

'Düşük'ün payı %40

İSO 500'ün ürettiği ve sanayinin kalitesini gösteren katma değer dağılımına teknoloji açısından baktığımızda, 2013'te yüzde 36,1 olan 'düşük teknoloji' payının 2014'te yüzde 40'a çıktığını görüyoruz. 'Orta düşük teknoloji' payı yüzde 43,6'dan yüzde 37,4'e inerken, 'ortak yüksek teknoloji' payı yüzde 17,8'den yüzde 19,4'e çıktı. 'Yüksek teknoloji' payı ise sadece yüzde 3,2. Bu 2013'te yüzde 2,6 idi.

Teknolojiyle ilgili bir başka önemli sonucu da Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) dış ticaret verileri içinde açıklıyor.

Buna göre yılın ilk 5 ayında yapılan toplam 57,6 milyar dolarlık ihracatın içinde yüksek teknoloji içeren malların payı yüzde 3,1 ile 1,8 milyar dolarda kaldı.

Düşük teknoloji içeren malların payı ise yüzde 33,4 ile 19,2 milyar dolar. Ayrıca ortak düşük teknoloji payı yüzde 33,5, orta yüksek teknoloji payı yüzde 30 oldu.

11 milyar \$ ithalat

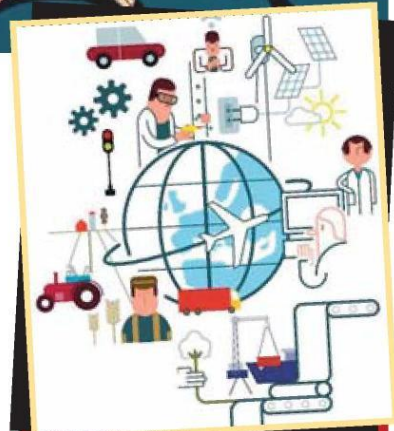
Buna karşın yine ilk 5 ayda yapılan 69,6 milyar dolarlık ithalatın yüzde 15,7'si olan 10,9 milyar dolarlık ithalat yüksek teknoloji içeren mallara ait. Düşük teknoloji içeren malların ithalatı ise yüzde 13,8'lik payla 9,6 milyar dolarda kalıyor.

Toplam ithalatın yüzde 43,8'i ortak yüksek teknoloji, yüzde 26,8'i ortak düşük teknoloji içeren malları kapsıyor. İSO ve TÜİK'in raporları içinde yer alan sadece bu iki veri bile Türkiye'nin sanayisini hem yenilemesi hem büyütmesi gerektiğini ortaya koyuyor. ■ Serhat ALIĞIL/İSTANBUL

Ar-Ge'ye kaynak yetersiz

İSO 500'de, teknolojinin temeli olan Ar-Ge harcamalarına bakıldığında sorunların kaynağını daha iyi görmek mümkün.

İSO 500'deki şirketlerin toplam Ar-Ge harcaması 3,2 milyar lira düzeyinde. Bunun satışlara (üretimden) oranı ise sadece yüzde 0,74. İSO'nun raporuna göre bu oran dünya ortalamasında yüzde 6-8.

İkinci 500 daha iyi

İSO'nun açıkladığı 'ikinci 500'de üretilen katma değer dağılımına teknoloji açısından baktığımızda 2013'te yüzde 45,8 olan 'düşük teknoloji' payının 2014'te yüzde 45'e düştüğünü görüyoruz. 'Orta düşük teknoloji' payı yüzde 26,2'den yüzde 26,1'e inerken, 'ortak yüksek teknoloji' payı yüzde 23,4'ten yüzde 24,6'ya çıktı. 'Yüksek teknoloji' payı ise yüzde 4,3. Bu 2013'te yüzde 4,6 idi. İkinci 500'deki Ar-Ge harcaması da 223 milyon lira. Bunun satışlara oranı yüzde 0,31.

20 plastik firması ISO 2'nci 500'e girdi

TÜRK Plastik Sanayicileri Araştırma Geliştirme Eğitim Vakfı (PAGEV) açıklamasına göre; ISO **ikinci 500** sıralamasına giren firma sayısı geçtiğimiz yıla göre yüzde 20 oranında arttı. 2013 listesine 17 firma girerken; 2014 yılı listesinde 20 plastik firması yer buldu. ISO **ikinci 500** listesine giren 20 plastik firmasının 2014 yılındaki üretimden satışları 2 milyar 600 milyon TL; net satışları ise 3 milyar 100 milyon TL'ye ulaştı.

ikinci 500 listesi

Istanbul Sanayi Odası (ISO), "Türkiye'nin **ikinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu - 2014" araştırmasını açıkladı. **ikinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu, 2014 yılında 2013'e göre üretimden satışlarını yüzde 12.9 artırarak, 71.8 milyar TL'ye çıkarırken, net satışlardan da yüzde 11.3'lük artışla 81.9 milyar TL elde etti. Üretimden satışlara göre yapılan araştırmada ilk sırayı, 2013 yılında Birinci 500 içinde 492'nci sırada yer alan Hekimoğlu Un Fabrikası, 212.6 milyon TL'lik üretimden satışı ile aldı. İkinci sırada, 211.9 milyar TL'lik üretimden satışıyla, bir önceki sıralamada 184'üncü sırada yer alan Orma Orman Mahsulleri bulunuyor. Bu yılın üçüncü sırasında ise 211.8 milyon TL'lik üretimden satışı ile Başkent Çimento yer aldı.

PARA HABER

İRAN'A HÜCUM!..

İran ile nükleer anlaşma iş dünyasını heyecanlandırdı. Pek çok sektör yılbaşında devreye giren tercihli ticaret anlaşmasıyla yönünü zaten İran'a çevirmişti. İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi iki katına çıkabilir...

GEÇEN hafta tüm dünyaya nefes aldırان bir gelişme yaşandı. İran ile Birleşmiş Milletlerin beş daimi üyesi ve Almanya arasında Viyana'da devam eden nükleer müzakerelerinde nihai anlaşmaya varıldı. Hem dünya büyük bir tehditten kurtuldu hem de İran gibi büyük bir pazar artık 'kabuğunu kırma' sürecine girdi. Bilindiği üzere İran'a uzun yıllardır ekonomik ambargo uygulanıyor. Ekonomik ambargonun adım adım kaldırılmasıyla Türkiye yakın coğrafyasında önemli bir ticari partnere ve pazarı yeniden kavuşmuş olacak. Türkiye'nin yeni dönemde hem makro hem de mikro düzeyde İran rüzgarından istifade etmesi bekleniyor. Ayrıca petrol fiyatlarında düşüş olacağı, Türkiye'nin İran'dan alacağı doğalgaz ve petrolün artabileceği de beklentiler arasında.

Tüm dünyada olduğu gibi Türk iş dünyasının aktörleri de umutlu haberi aylardır bekliyorlar ve müzakerelerin 'anlaşma' ile sonuçlanacağını düşünüyorlardı. Ambargonun kalkacağı günlere hazırlanan Türk iş dünyası, yılbaşında yapılan Türkiye-İran Tercihli Ticaret Anlaşması'nın da olumlu etkisiyle ülkeye ihracatını artırmaya başla-

mıştı. Dergimizde nisan ayında yaptığımız haberimizde "İran ihracattaki kurtarıcı olacak" başlığını kullanmış ve İran'a ihracatın artıma potansiyeline dikkat çekmiştik. İran için erken harekete geçenlerin kazançlı çıkacağı uyarısını da yapmıştık.

Yılbaşından bu yana Türkiye'nin İran'a ihracatında hareketlenme başlamış durumda. Özellikle ocak ve şubat aylarında İran'a yapılan ihracat ciddi oranda arttı, İran en çok ihracat yaptığımız altıncı ülke oldu. Gerçi sonraki aylarda İran'a ihracatın hızı biraz kesildi ama yine de yılın Ocak-Haziran dönemindeki ihracat performansımız geçen yılın aynı dönemine göre oldukça iyi durumda. Ocak-Haziran 2014 döneminde Türkiye İran'a 1 milyar 483 milyon 771 bin dolarlık ihracat gerçekleştiren, bu yılın aynı döneminde ihracat yüzde 30 artarak 1 milyar 927 milyon 271 bin dolar oldu.

TTA DOPİNGİ SÜRER

Ambargo henüz kalkmamışken bu artışın nedeni İran ile Türkiye arasında yapılan Tercihli Ticaret Anlaşması (TTA). Geçen yıl kasım ayında yapılan anlaşma fiilen 1 Ocak 2015'te devreye girdi. Bu anlaşmaya göre, Türk tarafından 140, İran tarafından 125 olmak üzere toplamda 265 üründe gümrük vergileri yüksek oranlarda düşürüldü ya da sıfırlandı. Bu anlaşmanın meyvelerini almaya başlayan Türk iş dünyası şimdi de ambargonun fiilen kalkmasını ve İran'a para ve mal girişi hareketlerinin normalleşmesini dört gözle bekliyor.

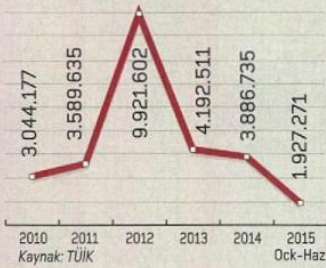
"ORTAK ÜRETİM ZAMANI"

İstanbul Ticaret Odası Başkanı İbrahim Çağlar ise, barış ortamının İran'a dünyadan yatırımcı akımına neden olacağını düşünüyor. Çağlar, "Biz İran'ı sadece mal satacağımız bir ülke olarak görmüyoruz. Türk girişimci İranlı girişimci ile ortak üretim yapacaktır. Bu sayede üçüncü ülkelere de birlikte açılabiliriz" diyor. Çağlar, İran'ın tarihi nükleer anlaşmasının ne tür ekonomik açılımlar sağlayacağı ile ilgili görüşlerini şöyle açıklıyor:

"80 milyonluk İran nüfusunun üçte biri ile dil sorunu yaşamadan ticaret yapabiliyoruz. Kapı komşuymuz. Geçtiğimiz yıl yaptığımız ihracat 4 milyar dolar bile değil. 2016

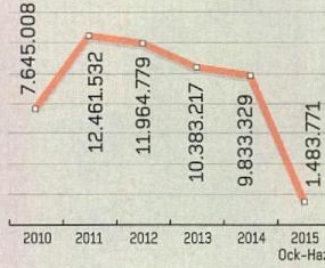

Türkiye'nin İran'a ihracatı (Bin dolar)

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin İran'dan ithalatı (Bin dolar)

Kaynak: TÜİK

yılı Ocak ayında Tahran'da 'Expo Turkey in Iran' fuarı düzenleme kararı aldık. Barış ortamı İran'a yatırımcı akınına neden olacak. Haliyle bu yatırım akınında Türk girişimcileri de dost ülke İran'ın yanında bulunacak. Yeni iş fırsatlarını birlikte geliştireceğiz. Biz İran'ı sadece mal satacağımız bir ülke olarak görmüyoruz. Türk girişimcisi İranlı girişimci ile ortak üretim yapacaktır. Bu sayede üçüncü ülkelere de birlikte açılabiliriz."

"SINIR KAPILARI HAZIRLANSIN"

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKNFED) Yönetim Kurulu Başkanı Tarkan Kadooğlu nükleer anlaşmasının Türkiye ile İran arasında birçok siyasi ve ekonomik fırsat içerdiğine dikkat çekerek sözlerine başlıyor. "Önemli rezervlere sahip İran petrol ve doğalgazı, Türkiye üzerinden Avrupa'ya aktarılabilir" diyen Kadooğlu, iki ülke arasında demir çelikten, kimya, turizm, bankacılık, ulaştırma, otomotiv yan sanayine kadar birçok sektörde pazarın genişlemesinin söz konusu olduğunu savunuyor. Kadooğlu, İran'a yönelik ambargoların kalkmasının

Türkiye'nin ve İran'ın sınır illerindeki ticarete de olumlu yansıtacağını belirtiyor. Kadooğlu şu değerlendirmelerde bulunuyor: "Düşük gelir tuzağında olan İran'a komşu bölgelerimiz için turizmde gıda ticaretine kadar bölge ekonomileri için yeni fırsatlar doğabilir. Ancak, bu çerçevede küçük dokunuşlara acil ihtiyaç var. Örneğin Kapıköy, Gelincik gibi sınır kapılarının açılması, modernizasyonu ve büyük hacimli ticarete uygun hale getirilmesi önemli. İki ülke arasında 14 milyardan 30 milyar dolara çıkacak ticaret hacmi için gümrük kapıları büyük önem taşıyor. Hükümetlerin bu konuda çalışmalarını esgüdüm içerisinde gerçekleştirmeleri önemli."

"ÜÇ KONUDA UYARIMIZ VAR"

Türkiye Genç İşadamları Derneği (TÜGIAD) Başkanı Rahmi Çuhacı da tarihi anlaşmanın Türkiye için önemli ekonomik kazanımları olacağına inanıyor. Çuhacı, "Türkiye ve İran arasında Nisan ayında ticaret, eğitim, sağlık, çevre, aile ve sosyal politikalar konularında imzalanan sekiz anlaşmanın da etkisiyle ticaret hacminin ve işbirliğinin artacağını düşünüyoruz."

Mehmet BÜYÜKEKŞİ / Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)

"Ticaret ikiye katlanır"

İran ile nükleer konusunun barışçıl bir çözüme kavuşturulmasıyla İran'a yaptırımların kalkmasının, İran Riyali'nin istikrara kavuşmasını ve İran'ın uluslararası bankacılık sistemine entegrasyonunu kolaylaştıracağına inanıyoruz. Dostluk ve ilişkilerimizde kadim bir tarihe sahip olduğumuz İran'ın dış ticaretimizdeki önemi her geçen gün artıyor. Bu gelişmenin İran ile ticaretimizi önümüzdeki dönemde olumlu etkilemesini bekliyoruz. Bildiğiniz gibi İran ile yaptığımız ticaret anlaşması 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe girdi. Yılın ilk altı ayında İran'a ihracatımız yüzde 30 artarak 1.9 milyar dolara yükseldi. İran'ın zenginleşmesini ve dolayısıyla bölgede tüketimin artmasını sağlayacak gelişmeler, ihracat potansiyelimiz için büyük önem taşıyor. Sayın Ekonomi Bakanımızın da açıkladığı gibi İran ile ticaret hacmimizin sene sonunda 16 milyar dolar, 2016 sonu itibarıyla ise 35 milyar dolara yükselmesini bekliyoruz. İran'ın dünya ile bütünleşmesi ve bölgede siyasal risklerin azalması, tüm bölgeye yatırımların artmasını sağlayacağı için Türkiye bu süreçten hem yatırım hem de ticaret anlamında pozitif etkilenecektir.

Özellikle dış ticaret faaliyetlerinde başı çeken altın, ilaç, tütün mamulleri, kağıt ve plastik ürün ihracatında yükseliş bekliyoruz" diyor. Çuhacı'ya göre bardağın boş tarafı da ihmal edilmemeli. Bardağın boş tarafındaki tehditleri ise Çuhacı şöyle anlatıyor: "Ambargonun tümüyle kaldırılmasıyla İran, ihracat yaptığımız inşaat ve inşaat malzemeleri gibi geleneksel pazarlarda Türkiye için önemli rakip olarak dış ticaret dengemizde kayıplar yaratabilir. Bunu göz ardı edemeyiz. Bu noktada hükümetimizin üç yönde önlem alması faydalı olacaktır. Bunlardan ilki, İran'dan ve diğer ülkelerden çimento ithalatlarında fiyat oluşumlarına (damping) hassas olunmalı, kalite standartlarını iyi denetlemeli ve kayıt dışılığa izin verilmemelidir. İkincisi, özellikle kamu altyapı yatırımlarını ve inşaat sektörünü yeniden canlandırarak çimento talebini desteklemelidir. Üçüncü olarak, çimento fabrikalarının karşılaştığı yüksek enerji, çevre ve atık maliyetlerini düşürmeli, firmaların enerji verimliliği alanındaki projelerini özendirilmeli ve teşvik etmelidir."

PERAKENDECİLER HIZLI DAVRANDI

İran'ın nüfusu 78 milyon. Ülkede inşaat

PARA | HABER

Sinan Öncel

Cüneyt Yavuz

Talha Çilek

ve proje aşamasında olan, 15 bin metreka-
renin üzerinde 100 alışveriş merkezi bulun-
duğu biliniyor. Türk markalarının İran'da
bilinirliği ve prestiji yüksek. Halen birçok
markamız Tahran, Tebriz, İsfahan, Meşhet,
Hazar ve Kiş'te yer alıyor. Ambargonun
kalmamasıyla birlikte Türk markaları Birleş-
miş Markalar Derneği (BMD) öncülüğün-
de İran'a Eylül ayında çıkarma yapmaya ha-
zırlanıyor.

BMD Başkan Yardımcısı Cüneyt Yavuz,
"Zaten birçok markamız İran pazarında.
Dernek olarak pazara girişi kolaylaştırmak,
markalara yol göstermek için 1-4 Eylül
arasında Tahran'a tur düzenledik.
Bunu daha 3-4 ay öncesinden plan-
lamıştık. 27 markamızdan 35 tem-
silci Tahran'a gidecek ve AVM'le-
ri ve önemli caddeleri inceleye-
cek, AVM yatırımcılarından ve yö-
neticilerinden bilgi alacak, ticaret
ataşeliğimizden ve büyükelçilikten
İran'a dair somut bilgiler edineceğiz. Ayır-
ca "master franchise" adayı yatırımcılarla
B2B toplantılar gerçekleştirilecek. İran'da
iş yapan Türk markalarının yerel yöneticile-
riyle bilgi paylaşımı toplantısı yapılacak.
Bölgede iş yapmanın kolaylıkları ve zorluk-
larıyla ilgili olarak (lojistik, hukuk, maliye
vb.) uzmanlardan bilgi alınacak" diye
konuşuyor.

TÜRK MARKALARI ÇOK HAREKETLİ

Mavi Jeans'in CEO'su da olan Cüneyt
Yavuz, başında bulunduğu şirketin İran pa-
zarına master franchise iş modeli ile 2014
yılı başında girdiği bilgisini veriyor. İran'da
üç yıl içinde 15 mağaza ulaşma hedefleri ol-
duğunu söyleyen Yavuz, "Bugün itibarı ile
Tebriz, İsfahan, Meşhet, Hazar ve Kiş şe-
hirlerinde beş mağazamız var. 2015 yılı so-
nunda Tahran'da ilk mağazamızı açacağız"
diyor.

Hazar giyim markası Ipekyol'un Yönetim
Kurulu Üyesi Nejdet Ayaydın, "İran bizim
için iyi bir Pazar. 2017 yılında mutlaka ora-
da bulunmamız ve en az dört mağaza aç-
mamız gerekiyor" diyerek hedeflerini so-

Erdal BAHÇIVAN /
İstanbul Sanayi Odası Başkanı

"Sınır ticareti canlanacak"

İran ile P5+1 ülkelerinin nükleer
anlaşmaya varmış olması, bu ülkenin
yeniden dünyayla bütünleşmeye
başlaması ekonomimiz açısından hiç
kuşkusuz olumlu bir gelişme. İran'a
uygulanan ambargoların
kalkmaya başlayacak
olmasıyla ikili ticari
ilişkilerimiz yeni bir ivme
kazanacaktır. Bu
anlaşma öncesi özel
sektörümüz uygulanan
ambargolar nedeniyle
İran'la ekonomik
ilişkilerde tereddüt ve
korkular yaşamaktaydı. İşte
bu anlaşmayla bu olumsuz hava
geride kalıyor. İran büyük nüfusu ve
pazarıyla dayanıklı tüketim malları
başta olmak üzere Türkiye'ye birçok
sektör için yeni fırsatlar sunacak. Bu
anlaşmayla dünya enerji fiyatları da
olumlu bir seyir izlemeye devam
edecek. Bu da bizim için önemli. Sınır
ticareti açısından bu anlaşmanın
önemine baktığımızda ise, güney
sınırlarımızda sınır ticareti çok kötü
bir durumda iken, İran ile öümüzdeki
aylarda sınır ticaretimizin canlanmaya
başlayacak olması Doğu
sınırlarımızdaki yöre insanının
hayatına olumlu katkı yapacaktır."

mutlaştırmak,
Derimod'un Yö-
netim Kurulu
Üyesi Murat Za-
im, "İran 80 mil-
yonluk nüfusu,
kültürü ve tüketim
alışkanlığı ile Orta-
doğu'daki en

önemli pazarlardan. Firma olarak bizim
Tebriz'de bir, Tahran'da ise iki mağazamız
var. İki ay sonra da Meşhet'e mağaza aç-
acağız. Hedefimiz her sene beş mağaza aç-
arak sektörümüzdeki öncü olmak. Pazar ilgi
çekici ama en büyük problem gümrük ver-
gileri ve kaliteli perakende lokasyonlarının
azlığı. Uzun vadede olumlu olacaktır ama
kısa vadede çok hızlı bir değişim beklemi-
yoruz" açıklamasında bulunuyor.

DİZİLERE İLGİDEN YARARLANACAK

Twigy Terlikleri'nin Yönetim Kurulu
Başkanı Sinan Öncel ise, Türk dizileri ka-
nalyıla pazarda yer bulabilecekleri anlatı-
yor: "Komşumuz İran'a ambargonun kalk-
ması İran halkını ve tabii ki bizi çok mutlu
etti. Türk dizilerine ve markalarına İran'da
büyük ilgi olduğunu biliyoruz. Sadece bize
değil dizi oyuncularımıza da reklam işbirli-
ği anlamında büyük fırsatlar oluştu. Önü-
müzdeki günlerde markalarımızın tanıtı-
mında çok güzel işbirlikleri olacağını tah-
min ediyorum."

Çilek Mobilya Yönetim Kurulu Üyesi
Talha Çilek ise, geleceği gören İran paza-
rında proaktif davrandıklarını şu sözlerle
anlatıyor: "Nükleer anlaşma İran ekonomi-
sinin geleceği için bir milattır. Biz Çilek ola-
rak son iki yılda İran'da üretim konularında
çalışmalar başlattık çünkü bu anlaşmanın
eninde sonunda olacağını biliyorduk. Avru-
pa ve Rusya'da kriz varken İran gibi yükse-
len bir pazarın Türkiye ve dünyaya açılma-
sı çok önemli. Herkesin bu fırsatı iyi değer-
lendirmesi diliyorum."

"İRAN RAKİBİMİZ OLABİLİR"

İran'a ambargonun kalkacağı beklenti-
siyle demir çelik sektörü de büyük umutla-
ra kapıldı. Son beş yılda İran'a çelik ihraca-
tımız ciddi oranda erimişti. 2010'da İran'a 1
milyon ton çelik ihrac eden Türkiye embar-
go koşullarının ağırlaştırılmasıyla birlikte
2014'te ancak 166 bin ton ihracat yapabil-
mişti.

Çelik İhracatçıları Birliği Yönetim Kuru-
lu Başkanı Namık Ekinci, İran'ın önemli
bir ticaret ortağı olduğunu belirterek,
"Özellikle 1980'li yıllarda Türkiye ihracatı-